

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย และการเปลี่ยนแปลงบริบทแห่งการพัฒนาของประเทศไทยที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ในขณะที่ทุกภาคส่วน ยังคงมุ่งเน้นแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ และด้านวัตถุนกลายเป็นวัตถุนิยม ส่วนด้านคุณธรรมจริยธรรมถูกละเลยเป็นผลให้คนในสังคมไทยห่างไกลศาสนา ปัญหาด้านการขาดคุณธรรม จริยธรรมในตัวของเด็กและเยาวชนในสังคมไทยปัจจุบัน จึงเป็นปัญหาระดับชาติที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เป็นสัญญาณบอกเหตุอย่างชัดเจนว่าการพัฒนาสังคมไทยต่อจากนี้ไป จะต้องพัฒนาในเชิงรุกในทุกด้าน โดยเฉพาะการนำมิติทางศาสนาไปสู่การปฏิบัติในวิถีชีวิตของประชาชนอย่างเร่งด่วน และเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องยุทธศาสตร์การเสริมสร้างทุนทางสังคม เพื่อการพัฒนาประเทศในการเพิ่มคุณภาพ และศักยภาพคน มุ่งเน้นการพัฒนาจิตใจ คุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคม^๑ และปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หมวด ๕ ว่าด้วย แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา ๗๕ รัฐต้องให้ความสำคัญอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา และศาสนาอื่น ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนา คุณภาพชีวิต^๒

ในอดีตกาลของพระพุทธศาสนากับการศึกษา มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาโดยตลอด แต่เดิมนั้นการศึกษาและพุทธศาสนาเป็นเรื่องเดียวกันที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ซึ่งวัดก็คือโรงเรียน และโรงเรียนก็คือ วัด พระภิกษุสามเณรก็คือ ครู และครูก็คือ พระ แต่ในปัจจุบัน สถาบันศาสนา และการศึกษา เริ่มแยกออกจากกัน ความสัมพันธ์ซึ่งเคยมีอยู่เดิมกลับลดน้อยลง อย่างน่าเป็นห่วง ส่งผลถึงคุณธรรม จริยธรรมซึ่งควรจะมีในเยาวชนของชาติลดลงเช่นกัน รัฐธรรมนูญแห่ง

^๑กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. ปัญหาและเจตปณานักธรรมและธรรมศึกษาชั้นตรี, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๑), หน้า คำนำ.

^๒Administrator, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ (ตอน ๑/๓ มาตรา ๑-๕๒) (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก <http://www.thailawtoday.com/component/content/439.html?task=view> เมื่อ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔.

ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยมาตรา ๘๑ ได้กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ชัดเจนว่า การจัดการศึกษาอบรมต้องให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม ดังนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ จึงได้บัญญัติไว้ชัดเจนเช่นเดียวกัน ว่าการจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นคนที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม ในอนาคต เพราะว่า วัดคือ หน่วยปฏิบัติที่สำคัญที่สุดของพระพุทธศาสนา

ดังนั้น โดยนัยของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ วัดจะมีลักษณะเป็น ๓ ส่วน คือ ๑) วัดกลับมาทำหน้าที่เป็นโรงเรียน เพราะวัด คือ โรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดย ระบบโรงเรียน ๒) วัด คือ ศูนย์การเรียนรู้ที่สามารถให้ความรู้วิชาศีลธรรม จริยธรรมทั้งภาคปริยัติ และปฏิบัติ ครูคือพระ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่า ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ๓) วัด คือ แหล่งเรียนรู้ที่ให้ความรู้แก่ผู้เรียนทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งเรียกว่า เป็นการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เพราะฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า ในการพัฒนาคนให้มีความรู้คู่คุณธรรมตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ นั้น วัด และคณะสงฆ์จะมีบทบาทมากที่สุด หากได้ร่วมมือกันเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว การศึกษาของชาติจะทำให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมหรือที่เรียกกันว่า “นักธรรม” เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๕ ตามพระดำริของ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ซึ่งเป็นการศึกษาพระธรรมวินัยในภาษาไทย สำหรับพระภิกษุสามเณร ซึ่งมีวัดบวรนิเวศวิหารเป็นครั้งแรก ต่อมาพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวราลงกรณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ทรงพิจารณาเห็นว่า การศึกษานักธรรมไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อภิกษุสามเณรเท่านั้น แม้ผู้ที่ยังครองฆราวาสวิสัยก็จะได้ประโยชน์จากการศึกษานักธรรมด้วย โดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษารวมทั้งข้าราชการครู จึงทรงตั้งหลักสูตรนักธรรมสำหรับฆราวาสขึ้น เรียกว่า “ธรรมศึกษา” มีครบทั้ง ๓ ชั้น คือ ธรรมศึกษาชั้นตรี โท และเอก ซึ่งมีเนื้อหาเช่นเดียวกับหลักสูตรนักธรรมของภิกษุสามเณร เว้นแต่วินัยบัญญัติที่ทรงกำหนดใช้เบญจศีลเบญจธรรม และอุโบสถศีลแทน ได้เปิดสอบธรรมศึกษาล้านตรีเป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ และเปิดสอบครบทุกชั้นในเวลาต่อมา มีฆราวาสทั้งหญิง และชายเข้าสอบเป็นจำนวนมาก นับเป็นการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น^๓

^๓สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง, เรื่องสอบธรรมสนามหลวงแผนกธรรมพ.ศ.๒๕๔๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๔), หน้า ๑๕๓.

“ปัจจุบัน มีผู้ให้ความสนใจในการเรียนธรรมศึกษามากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเด็ก เยาวชน นิสิต นักศึกษา ข้าราชการพนักงานของรัฐ และเอกชน ทั้งใน และต่างประเทศ ซึ่งเป็นนิมิตหมายที่ดีของการเผยแผ่พุทธธรรมผ่านธรรมศึกษา การเรียนจะบังเกิดผลต่อเมื่อมีการนำหลักธรรม และความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันให้ได้ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุด รวมทั้งนักเรียนธรรมศึกษายังได้ชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นผู้รับ และสืบสานมรดกแห่งหลักธรรมทางพุทธศาสนา จึงควรพิจารณาตนเองว่ามีความรู้ในเรื่องราวที่เกี่ยวกับพุทธศาสนามากน้อยเพียงใด การเรียนธรรมศึกษาจะทำให้เรามีความเป็นชาวพุทธที่สมบูรณ์ขึ้นทั้งกาย และใจ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยขัดเกลาผู้คนที่เห็นความสำคัญในการทำมาหากิน เพื่อสร้างบ้าน เมืองของเราให้เป็นสังคมสันติและแสวงหาคุณธรรมต่อไป เมื่อชาวพุทธทุกคนมีโอกาสได้ศึกษาจะทำให้ความสับสนวุ่นวายของสังคม อย่างเช่นปัจจุบันนี้ลดน้อยลง”^๔

จากการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์^๕ ฉบับหนึ่งได้ลงไว้ว่า มรดกที่บรรพบุรุษมอบไว้ให้กับปวงชนชาวไทย นอกจากความเป็นเอกราชและผืนแผ่นดินไทยแห่งนี้แล้ว มรดกทางศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งการสืบสานพระพุทธศาสนายังเป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่หลอมรวม ชาวไทยให้มีเอกลักษณ์และความงดงามของวิถีชีวิตอย่างเช่นทุกวันนี้ หลายคนอาจมองว่าพระพุทธศาสนามีความสำคัญลดน้อยเรื่อยๆ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีหลายหน่วยงานที่เห็นตระหนักถึงความสำคัญ และร่วมด้วยช่วยกันปลูกฝังการสืบสานพระพุทธศาสนาให้คงอยู่คู่กับชาติไทยในหลากหลายรูปแบบ อย่างที่ผ่านมามีทาง มหาเถรสมาคม แม่กองธรรมสนามหลวง และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้จัดกิจกรรม “สอบธรรมศึกษา...สร้างความดีเพื่อพ่อหลวง” ขึ้น ทั้งนี้ ผลที่ออกมาก็เป็นที่น่าชื่นใจ ที่กิจกรรมนี้ได้รับความสนใจมีผู้เข้าร่วมสอบถึง ๑,๘๓๓,๐๑๖ คน และที่สำคัญในจำนวนนี้ ร้อยละ ๕๐ เป็นเยาวชน นักเรียน

การจัดสอบธรรมศึกษา..สร้างความดีเพื่อพ่อหลวง จึงถือเป็นกิจกรรมที่ดีและมีประโยชน์ต่อสังคมเพราะสามารถนำความรู้ทางพระพุทธศาสนามาปรับใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้ประสบ ความสำเร็จทั้งในหน้าที่การงานและการเรียนได้ โดยวิชาที่สอบธรรมศึกษา ในระดับชั้นตรี โท เอก ได้แก่ ระเบียบความประพฤติ วิชาธรรมะ วิชาพุทธประวัติ และวิชาวินัย ความรู้เหล่านี้จึงมีประโยชน์ต่ออนาคตของชาติ เพราะนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และพระพุทธศาสนานี้จะช่วยชักนำชาวให้ชาวสะอาดตาบรรณานเท่านั้น

^๔สัมภาษณ์, พระพรหมมุนี, แม่กองธรรมสนามหลวง, ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐.

^๕หนังสือพิมพ์, โลกวันนี้, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒๔๗๓, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒.

ถึงแม้ในหลักสูตรปัจจุบัน แม่กองธรรมสนามหลวง จะเน้นเพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีความรู้พระธรรมวินัยระดับขั้นพื้นฐาน และเปลี่ยนรูปแบบการทำข้อสอบของธรรมศึกษาจากแบบอัตนัยเป็นปรนัยแล้วก็ตามที แต่หลักสูตรหาเปลี่ยนแปลงไปตามไม่ จึงเกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการนำหลักสูตรไปสอน เพื่อพัฒนาบุคลากรทางศาสนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ให้มีความรู้และทักษะในการถ่ายทอดหลักธรรมสู่การปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพ และสนับสนุนให้บุคลากรทางศาสนาที่มีคุณภาพได้มีโอกาส เผยแผ่ศาสนธรรมผ่านสื่อต่างๆ รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กรทางศาสนา ทำหน้าที่ตรวจสอบกำกับดูแลพฤติกรรม ของบุคลากรทางศาสนาอย่างเคร่งครัด

จะเห็นได้ว่า ทุกภาคส่วนนั้นต่างก็ให้ความสำคัญในการเผยแผ่ศาสนธรรม โดยมุ่งประเด็นไปที่การพัฒนาบุคลากรทางศาสนาเป็นหัวใจหลัก ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่จะเป็นผู้นำหลักคุณธรรมและจริยธรรมเข้าไปสู่จิตใจของบุคคลซึ่งจะเป็นผู้พัฒนาชาติไปสู่ความเจริญในอนาคต

เนื่องจากว่า ผู้วิจัยมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการเรียนการสอนธรรมศึกษามาเป็นเวลาหลายปี ซึ่งที่ผ่านมาได้ประสบกับปัญหาหลายอย่าง ทั้งปัญหาจากตัวผู้สอนเอง และปัญหาจากตัวผู้เรียน เช่น ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร เวลาและสถานที่ ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีทั้งด้านที่ควรสนับสนุนส่งเสริม และด้านที่ควรปรับปรุงแก้ไข ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาวิจัยเพื่อทราบเกี่ยวกับทัศนคติของครูและนักเรียนที่มีต่อพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษา เพื่อที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาและปรับปรุงตัวของบุคลากร อีกประการหนึ่ง เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการศึกษาพัฒนาการเรียนการสอนธรรมศึกษา ให้สอดคล้องกับยุคปฏิรูปการศึกษาต่อไปในอนาคต โดยที่ผู้วิจัยหวังว่า การวิจัยครั้งนี้ จะเป็นการจุดประเด็นในการสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้าน (ชุมชน) วัด และโรงเรียนเป็นจุดที่ตรงประเด็นที่สุดในการที่จะเขาไปเผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสู่เยาวชนคนรุ่นใหม่ให้ได้ออย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จึงเห็นได้ว่า พระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษาล้วนแล้วแต่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชน ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจและควรศึกษา คือ ทัศนคติของครูและนักเรียน ในแต่ละโรงเรียนที่มีต่อพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษาในการจัดการเรียนการสอนว่า เป็นอย่างไร มีข้อดีและข้อที่ควรปรับปรุงอย่างไร เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๓ เนื่องจากว่า โรงเรียนเหล่านี้ ให้ความสำคัญ และให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษา ด้วยดีเสมอมา อีกทั้งเป็นโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่การศึกษาที่ใกล้เคียงที่สุด เพื่อเป็นการสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาทัศนคติของครูและนักเรียนที่มีต่อพระภิกษุผู้สอนในโรงเรียนเขตธนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต ๓

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของครูและนักเรียนที่มีต่อพระภิกษุผู้สอนในโรงเรียนเขตธนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต ๓ จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑.๓ สมมติฐานการวิจัย

ครูและนักเรียนที่มีเพศ อายุ และการศึกษา ต่างกัน มีทัศนคติ ต่อพระภิกษุผู้สอน ในโรงเรียนเขตธนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต ๓ แตกต่างกัน

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบสำรวจ(Survey Research) ที่มุ่งศึกษาทัศนคติ ที่มีต่อพระภิกษุผู้สอน ในโรงเรียนเขตธนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต ๓ ซึ่งได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาทัศนคติ ที่มีต่อพระภิกษุผู้สอน ในโรงเรียนเขตธนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต ๓ ได้แก่

๑. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ทั้งหมด ๑,๒๗๕ คน

- ๑) ครู จำนวน ๑๔๖ คน
- ๒) นักเรียน จำนวน ๑,๑๒๙ คน

๒. กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด ๔๐๓ คน ได้แก่

- ๑) ครู จำนวน ๒๕๖ คน
- ๒) นักเรียน จำนวน ๑๔๗ คน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านสถานที่

การเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษา โดยมุ่งศึกษาเฉพาะโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔-ม.๖) โรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต ๓ จำนวน ๓ โรงเรียน คือ ๑.โรงเรียนธนบุรีวรเทพิพลารักษ์ ๒.โรงเรียนมัธยมวัดดาวคอง ๓.โรงเรียนวัดอินทาราม

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านระยะเวลา

เริ่มตั้งแต่ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ถึง เดือนมีนาคม ๒๕๕๔ (รวม ๖ เดือน)

๑.๕ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ **ทัศนคติ** หมายถึง ความคิดหรือความเชื่อ และแนวโน้มที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของบุคคล เป็นปฏิกิริยาโต้ตอบ โดยการประมาณค่าว่าชอบหรือไม่ชอบ ที่จะส่งผลกระทบต่อการตอบสนองของบุคคลในเชิงบวกหรือเชิงลบต่อบุคคล สิ่งของ และสถานการณ์ ในสภาวะแวดล้อมของบุคคลนั้นๆ โดยที่ทัศนคตินี้ สามารถเรียนรู้ หรือจัดการได้โดยใช้ประสบการณ์ และทัศนคตินั้นสามารถที่จะรู้ หรือถูกต้องความได้จากสิ่งที่คนพูดออกมาอย่างไม่เป็นทางการ หรือจากการสำรวจที่เป็นทางการ หรือจากพฤติกรรมของบุคคลเหล่านั้น

๑.๕.๒ **ครู** หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครู อาจารย์ ประจำหมวดสาขาวิชาต่างๆ ในโรงเรียน เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เขต ๓ จำนวน ๓ โรงเรียน ได้แก่ ๑.โรงเรียนธนบุรีวรเทพิพลารักษ์ ๒.โรงเรียนมัธยมวัดดาวคอง ๓.โรงเรียนวัดอินทาราม

๑.๕.๓ **นักเรียน** หมายถึง ผู้ศึกษาเล่าเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ ในโรงเรียน เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เขต ๓ ทั้ง ๓ โรงเรียน

๑.๕.๔ **พระภิกษุผู้สอน** หมายถึง พระภิกษุผู้ทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน และถ่ายทอดความรู้ เกี่ยวกับหลักสูตรธรรมศึกษา โดยสอนใน ๔ รายวิชา ได้แก่ ๑) วิชาธรรมะ ๒) วิชาพุทธประวัติ ๓) วิชาวินัย (เบญจศีล-เบญจธรรม) และ ๔) วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

๑.๕.๕ **บุคลิกภาพ** หมายถึง ลักษณะเฉพาะของตัวบุคคล มีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือ น่าศรัทธาเลื่อมใส มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา มีความร่าเริงแจ่มใสเป็นมิตรกับคนรอบข้าง มีกิจกรรมหาประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ อย่างสมอดฉันท์เสมอไป

๑.๕.๖ **การเตรียมการสอน** หมายถึง การมีความพร้อมในการที่จะสอนโดย มีเอกสารตำรา เนื้อหาพร้อมที่จะสอน จัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ในการสอน รวมถึงสถานที่ในการจัดการเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน

๑.๕.๗ **การดำเนินการสอน** หมายถึง กระบวนการในการดำเนินการสอนโดยการ จัดลำดับอย่างถูกต้องเหมาะสม เช่นการนำเข้าสู่บทเรียน ลำดับเนื้อหาที่จะสอน การสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม ทำให้นักเรียนเกิดความชัดเจน เข้าใจง่าย

๑.๕.๘ การวัดผลและประเมินผล หมายถึง การมีการทำแบบทดสอบ โดยมีการวัดผล ประเมินผล ที่หลากหลายรูปแบบเพื่อให้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริงที่ต้องการรู้ โดย แบบทดสอบนั้นจะต้องตรงกับเนื้อหาหรือบทเรียนที่ได้สอนไปแล้ว และจะต้องมีการทดสอบอย่าง สม่ำเสมอ เช่นการประเมินผลก่อนเรียน และหลังเรียน

๑.๖.๕ การใช้สื่อและอุปกรณ์ หมายถึง การมีความรู้และมีความถนัดในการใช้สื่อการ สอน และการใช้สื่ออย่างถูกต้องเหมาะสมกับ เนื้อหา และวัยของผู้เรียน หรือ จะเป็นการสื่ออย่างย้ง หากผู้สอนมีการนำสื่อต่างๆ ที่สร้างขึ้นเอง มาใช้ในการสอน เพราะจะได้สื่อสารตรงกับ วัตถุประสงค์ที่ต้องการจะสื่อให้กับผู้เรียนได้ตรงประเด็นที่สุด

๑.๕.๑๐ การสร้างบรรยากาศ หมายถึง การสร้างให้ห้องเรียน เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ น่าสนใจโดยผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความสุขและสนุกกับการเรียน อย่างมีชีวิตชีวา ไม่น่าเบื่อ และมี ความเป็นกันเอง โดยมีการสอดแทรกข้อคิด คติธรรมแก่นักเรียนได้โดยง่าย ให้ความสนใจกับ นักเรียนทุกคน ไม่ใช่คนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

๑.๕.๑๑ การใช้วิธีการสอน หมายถึง การมีวิธีในการสอนให้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง จะสอน สถานที่ที่จะสอน เพราะวิธีการสอนนั้นมีมากมาย วิธีการสอนที่ดีจะต้องทำให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ เปิดโอกาสให้ นักเรียนถามบ้าง สามารถอธิบายเชื่อมโยงกับเรื่องต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๖.๑ ได้ทราบถึง การศึกษาทัศนคติ ที่มีต่อพระภิกษุผู้สอน ในโรงเรียนเขตธนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๓

๑.๖.๒ ได้ทราบแนวทาง ในการพัฒนาปรับปรุง พระภิกษุผู้สอนในโรงเรียน เขตธนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๓